

The background of the book cover is a vibrant, stylized illustration of a small, blue wooden house with a red-tiled roof. The house is surrounded by lush greenery, including tall cypresses, various flowers, and a large bush with red fruit. A path leads to the house, and a wooden signpost in the foreground reads 'MANSIKKATIE'. The sky is a clear blue with soft white clouds.

Leeni Peltonen

DAALIOITA

JA

SIPULIN-

VARSIA

MANSIKKATIE

**DAALIOITA JA
SIPULINVARSIA**

Leeni Peltonen

**DAALIOITA
JA
SIPULIN-
VARSIA**

MANSIKKATIE-SARJA

DOCENDO

Ensimmäinen painos

Mansikkatie-sarjan osa 1

© Leeni Peltonen ja Docendo 2026

www.docendo.fi

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Lönnotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Sitaatit:

s. 5: Mari Möro: *Vapaasti versoo: rönsyjä puutarhasta* (Kirjapaja 2010)

s. 12: Lynn Anderson: Rose Garden, sanat Joe South

s. 308: Leonard Cohen: Anthem, sanat Leonard Cohen

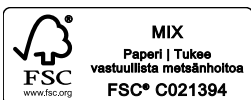
Kansi: Laura Noponen

Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-682-9

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@docendo.fi

”Niin kuin hyvä kirjasto,
ei puutarhakaan ole koskaan valmis.”

MARI MÖRÖ

KESÄKUU

1

Tuomen tuoksu kantautui jostain läheltä. Se toi Iirik-
selle aina mieleen koulun päättäjäiset, joita vietettiin
juuri nyt joka puolella Suomea. Oli lauantai ja ensimmäi-
nen kesäkuuta, paras mahdollinen päivä kevätjuhille.
Kun Iiris aamuvarhain huristeli täyteen pakatulla autol-
laan pitkin Itä-Helsingin katuja, katukäytäviä kansoittivat
juhlapukuiset lapset ja aikuiset kukkapaketteineen. Mutta
Iiris ei tänään juhlinut lakkiaisia vaan jotain aivan muuta.

Iiris pysäköi pikkusitikkansa viimeiseen vapaaseen ruu-
tuun. Hän heitti kummallekin olalleen täyteen pakatun
Ikea-kassin, joihin oli sullottu astioita, vaatteita, kirjoja ja
siivoustarvikkeita. Hän sai puristettua kainaloonsa vielä
rullalle käärityn sinikirjavan räsymaton ja lähti astelemaan
pitkin Vaahterametsän siirtolapuutarhan hiekkatietä.

Vastaan tuli pariskunta sylissänsä laatikoita, joista kurot-
teli honteloita tomaatintaimia. He nyökkäsivät Iirikselle
ystävällisesti. Vanhempi mies pyöräili Iiriksen ohi, ja pyö-
rän sangasta roikkui kauppakasseja. Hän heilautti Iirik-
selle kättään pyyhältäessään tietä pitkin. Kun kolmaskin

vastaantulija tervehti, kyse ei ollut enää sattumasta: täällä kaikki tervehtivät kaikkia, myös tuntemattomia. Kuinka epäsuomalaista ja kuinka kodikasta, Iris ajatteli ja pysähtyi. Hän oli tullut perille.

Tässä se oli: vaaleansininen mökki, jonka portissa luki Mansikkatie 35. Villiviinin viimekesäisiä köynnöksiä pursui metallisen portinkaaren päällä ja sivuilla, mutta ne olivat vielä kaljuja, sillä lehdet vasta aloittelivat kasvuaan. Iiristä huvitti, sillä portti näytti hänen mielestään lähinnä kampaamattomalta jöröjukalta. Hän avasi portin, laski painavat kassit käsistään ja jäi seisomaan niille sijoilleen, sillä tätä hetkeä hän oli odottanut koko pitkän kevään.

Vihdoin hän seiso i oman mökkinsä pihalla, oman puutarhan sylissä. Ruohonvihreys väritti koko maiseman, ja sitä täplittivät omenapuista tuulen mukana leijailevat valkoiset terälehdet. Silmä poimi kukan sieltä täältä, valkoisia narsisseja, vaaleansinisiä lemmikkejä ja yltymperiinsä jotain keltaista kukkaa, jota Iris ei tunnistanut. Tuoksui mullalta ja tuoreilta lehdiltä.

Portilta mökille vei loivasti kaareileva polku, jota leveät kukkapenkit reunustivat molemmin puolin. Pihan oikealla puolella kasvoi rykelmä marjapensaita, joiden vieressä kohosi ränsistynyt kasvihuone. Vasemmalla oli viljelylaatikoita, ja pihan laidoilla kasvoi luumupuu ja kaksi omenapuuta. Mökin edessä kohosi kartiomainen kuusi. Kotikuusi, välähti Iiriksen mielessä.

Hänen kätensä tärisivät, kun hän kaivoi olkalaukkunsa sivutaskusta avaimen, johon oli kiinnitetty mansikan-

muotoinen avaimenperä. Ovi narahti kotoisasti, ja Iiris jätti sen selkosen selälleen. Harmaaksi kulunut porraspuu antoi jalan alla periksi.

Hän hengitti syvään: mökissä tuoksui raikkaalta ja puhtaalta, mutta vienosti vieraalta, sillä ilmassa oli vielä jonkun toisen ominaisuus. Kuisti oli valoisa kolmeen suuntaan avautuvine ikkunoineen. Varsinaisen huoneen vasemmalla laidalla oli yksinkertainen keittiönurkkaus, ikkunan edessä ruokapöytä ja sitä vastapäätä parisänky. Nurkassa seisoj musta kamiina, jonka savuputki kiipesi seinää pitkin kattoon saakka. Mökki tuntui tilavammalta kuin hän muisti. Vaikka neliöitä oli vain kolmisenkymmentä, huoneen korkeus antoi lisää tilaa. Laipio oli avattu jyrkkään harjakattoon saakka, ja keittiön päälle oli rakennettu parvi.

Iiris vajosi istumaan ruokapöydän ääreen. Nyt ei olisi kiire mihinkään.

Hän oli tehnyt jo tammikuussa kaupat mökistä, sen tontin vuokraoikeudesta ja irtaimistosta. Mökin myynyt pariskunta, liki kahdeksankymppinen juristi ja hänen kirjanpitäjänä toiminut vaimonsa, oli pyytänyt saada hyvästellä mökin ja kerätä kimpsunsa kaikessa rauhassa kevään aikana, joten omistus vaihtui vasta touko-kesäkuun vaihteessa. Se sopi Iirikselle paremmin kuin hyvin, sillä kesälomien jokavuotisessa nollasummapelissä hänen lomakuukaudekseen oli valikoitunut kesäkuu. Sen päälle olisi vielä saldovapaita, joita oli kertynyt pitkinä talvi-iltoina kirjastolla. Kun vielä lomarahat oli saanut

vaihtaa vapaaksi, hänellä olisi ruhtinaalliset yhdeksän viikkoa aikaa ottaa haltuun siirtolapuutarhurin ensimmäinen kesä, kokonaan uusi elämä.

2

Koko kylmän, hitaasti edenneen kevään Iris oli haaveillut. Keskitalvella kauppoja tehdessään hän oli nähnyt pihan verhoutuneena paksuun lumipeitteeseen, josta kohosi muutamia marjapensaiden hahmoja ja pihan laidalla kasvavat omenapuut. Puutarha oli hänelle kuin tyhjä kangas, jota hän oli alkanut mielikuvituksessaan täyttää.

Hän oli kehitellyt mielessään kuvan villistä, runsaasta ja värikkästä puutarhasta. Pihasta tulisi sellainen kuin hänen lapsena resuiseksi lukemassaan *Salainen puutarha*-tyttökirjassa. Puutarha johon voisi piiloutua ja unohtaa koko muun maailman. Ja tulla esiin sitten, kun siltä tuntui, jos tuntui.

Tottahan sukunimi velvoittaa, Iris oli ajatellut jo mökkikaupat solmiessaan. Tämän Ruususen pihalla kasvaisi vielä joskus koko siirtolapuutarhan kauneimmat ruusut. Köynnösrusuja, tuoksuvia ryhmäruusuja, pensasruusuja. Koko kevään hän oli selailut puutarhasivustoja, Instagramia ja aikakauslehtiä. Hän oli tuijottanut tunti-

kausia tv:n ulkomaisia lifestyle-ohjelmia. Kuvia katsoessaan hän oli jo melkein tuntenut ruusujen tuoksun.

”I beg your pardon, I never promised you a rose garden...” Joskus ennen hänen syntymäänsä tehty hitti oli usein soinnut korvamatonan Iiriksen päässä, ja häntä nauratti: entä jos ruusutarhan lupaisikin itselleen? Sitä ei kukaan kieltänyt.

Hän päätti olla kuuntelematta pientä sisäistä ääntä, joka muistutti ikävistä tosiasioista. Kuten vuodenojoista, sillä useimmat kasvit menestyivät hyvin vain kostean ja leudon sään maissa, ja suomalainen talvi oli tunnetusti usein ankara. Jos ei lunta etelässä ollutkaan, oli routaa ja nollan molemmin puolin saavaa kylmyyttä. Mutta Iiris oli aina ollut hyvä kuvittelemaan, eikä hän antaisi turhien tosiasioiden häiritä. Hyvän mielikuvituksensa voimin hän pystyi jo näkemään tuulessa aaltoilevat salkoruusut ja räjähtävän värikkäät daaliat. Rehevät tomaatintaimet ja energiaa uhkuvat kurpitsat.

Mökin hankkiminen kuului unelmaan nimeltä uusi elämä. Kaiken sen jälkeen, mitä oli tapahtunut, hän tarvitsi jotakin, johon voisi kiinnittyä. Jotain ihan omaa, jotain ihan uutta. Jotain aivan muuta kuin järkevää tai tehokasta.

Elämä oli tehnyt hänestä järkevän. Unelmointiin taipuvaisesta työstä oli kasvanut tehokas ja aina langat käsissään pitävä aikuinen. Toisten silmissä hän oli se turvallinen ja rauhallinen tyyppi, johon saattoi aina luottaa ja joka ratkaisi ongelmat. Nimenomaan toisten ongelmat, sillä

omiaan hän ei helposti jakanut. Hän oli pitänyt pystyssä avioliittoa, ja sitten ratkaissut senkin: kun kaikki oli ollut lopussa, oli jonkun ollut pakko sanoa se ääneen. Kun puoliso oli jo ajat sitten paennut pullon ääreen ja hän omiin kirja- ja haavemaailmoihinsa, oli avaruus heidän välillään kasvanut liian suureksi.

Hänellä oli kaksi aikuista lasta, ammatti ja työpaikka. Oli kohtalaisesti terveyttä, oma palkka, oma nimi kerrostalokaksion ovelle, kuntosalin juuri nyt tauolla oleva jäsenyys ja kaksi luottokorttia. Tavallaan asiat olivat siis hyvin. Mikä sitten oli vikana? Miksi hän heräsi aamuyöstä kalvavaan tunteeseen, että jotain lipui auttamatta ohi? Se jokin oli elämä.

Kun hän työpaikan tyhy-päivässä oli hyvinvointikonsultin pyynnöstä piirtänyt elämästään kartan, hän oli kyllä itsekin nähnyt, mitä piirroksista paljastui. Se kävi ilmi jopa ihan keittiöpsykologian taidoilla. Hän osasi kuvata itsensä huolenpitäjänä, äitinä ja vaimona. Oli helppo piirtää nuolet itsestä pois päin, antamassa, ottamassa koppia ja pyyhkimässä jäljet. Mutta oli paljon vaikeampi antaa nimi sille, mitä hän itse sai, tai varsinkaan mitä hän tarvitsi. Hänen oli ollut pakko myöntää, miten hankalaa oli tunnistaa tai nimetä omat tarpeensa, kun oli lyönyt niitä laimin niin kauan. Oli niin paljon läheisyyden ja kosketuksen puutetta, jota ei kehdannut tunnustaa kenellekään. Jotenkin se hävetti häntä, hävetti ja lannisti.

Tosiasiassa hän oli eronnut, eksyksissä ja yksinäinen. Repussa kulki mukana paljon murskaksi jauhaantuneita

unelmia ja yksi loppuun kulutettu avioliitto. Yksi pahasti kolhittu itsetunto ja monia tuskaisia, unettomia öitä. Hän halusi päästä irti entisestä, mutta se oli ollut vaikeampaa kuin hän oli luullut.

Nyt hän oli päättänyt, että täällä menneisyys ei enää kummittelisi ja että uusi elämä alkaisi vihdoin. Oma mökki, oma maailma, joka olisi vain häntä itseään varten. Ei ehkä viisasta, ei varmaankaan järkevää – ja juuri siksi hän rakasti sitä jo nyt. Hän oli tukkinut korvansa toisten latelemilta varoituksilta: hirveä pakkotyöleiri, inhottavat naapurit, kahlitseva sääntöviidakko. Ja sulkenut silmänsä pankkilainan lyhennyssuunnitelmalta ja kirjoittanut nimensä paperiin. Hän oli nyt palstan ja mökin numero 35 omistaja.

Iris nojasi leukaa käteensä ja katseli orapihlaja-aidan yli Mansikkatiellä kulkevia ihmisiä. Iloisesti kiljahtelevia lapsia pyöriensä selässä ja täpötäysiä mummokärryjään vetäviä täti-ihmisiä. Juuri nyt hänen porttinsa eteen oli seisahtanut kolme nuorta aikuista, joilla oli selvästi viikonloppujuhlinta mielessä. He vertailivat ostoskassiaan ja lähettivät nuorimman miehen vielä uudelleen kauppaan. Siideri oli unohtunut!

No ei täällä siis ihan pelkkiä mummoja asu, Iris hymähti itsekseen. Täällä näytti olevan ihmisiä, elämää, ystävyttä ja iloa, eli juuri sitä mitä hän kaipasi. Aikuisenakin voi saada uusia ystäviä, voihan?

3

Iris raahasi kassit sisälle ja alkoi latoa ruokia jääkaappiin. Valmista kasvissosekeittoa, levitettä ja juustosiivuja, pari olutta ja vissytölkkiä. Hän oli kaapannut kaupasta mukaansa vakio-ostokset, ne samat kuin aina muulloinkin. Ostoksia kasseista purkaessaan häntä nolotti; eikö tällaiseksi juhlapäiväksi olisi pitänyt keksiä jotain parempaa? Tyhjässä jääkaapissa ostokset näyttivät ankeilta. Hänen ruokahalunsa ei ollut viime aikoina ollut kummoinen. Energiaa kyllä tuli, sen tunsivat vyötäröllä. Ruoan herkullisuus oli ennen ollut hänelle kaikki kaikessa, mutta jossain vaiheessa hän oli menettänyt halunsa syödä hyvin.

Haaveissa kyllä kajastelivat oman maan vihannekset, joiden maku ja tuoreus olisivat jotain aivan muuta kuin kaupan vihanneslaarien kalpeat juurekset. Ehkä itse kasvatetut kasvikset herättäisivät taas halun laittaa ja syödä hyvää ruokaa? Kuin kannustaakseen itseään hän oli jo säilönyt puhelimeensa kuvia lehtikaalipesto- ja yrttimarinadiresepteistä. Jonain päivänä olisi taas niiden aika.

Oli paljon mukavampaa purkaa kasseista jotain ruokaa tärkeämpää: kirjat. Iris ei voinut kuvitella kotia ilman kirjoja. Häntä puistattivat sellaiset lehtijutut, joissa oli jo julistettu kirjahylly menneisyyden jäänteeksi. Ei ikinä, ei minun kodissani, Iris oli monesti töissä paasannut. Totta kai hän kirjastoammattilaisena tiesi, miten ihmisten lukutottumukset olivat muuttuneet. Hän kuunteli itsekin paljon äänikirjoja ja luki välillä e-kirjoja silloin, kun painetun kirjan mukana kantaminen oli hankalaa. Mutta mikään ei hänen mielestään voittanut sitä tunnetta, kun sai lehteillä painettua kirjaa ja uppoutua sen riveille. Tarinasta sai lohtua ja iloa, ja sinne saattoi aina paeta. Joskus vain tylsyyttä, mutta joskus myös ahdistavaa elämää. Oikeastaan kaikkea.

Hellästi tuttuja kirjoja silitellen Iris järjesti kuistin katonrajaa kiertäville hyllyille pienen hätävarakirjaston: kaksi uusinta Elisabeth Stroutia, yksi Elena Ferrante ja pari uutta dekkaria. Kaksi Jane Austenia ja Tove Janssonia. Isän kellastunut kasvioppi, jonka pahvikannet olivat kadonneet aikoja sitten. Iiriksen mielessä häivähti lämmin muisto isästä, joka oli opettanut hänet lukemaan ja rakastanut kasvien keräämistä. Se oli ollut karskin metallimiehen herkkä puoli. Iirikselle isän kasvioppi oli kallisarvoinen aarre, ja hän arveli, että sille tulisi nyt myös käyttöä.

Seuraavaksi hän järjesti hyllyyn uudet puutarhakirjat. Hän juoksutti sormiaan kirjojen selkämyksissä ja lehteili uusinta hankintaansa, englantilaisen Monty Donin puutarharaamatun *How to Garden*. Sen sivuilla oli ihanaa

viettää aikaa, imeä itseensä puutarhaviisautta ja uppoutua päiväuniin. Näin perustat kukkapenkin, näin leikkaat myöhemmin kesällä kukkivat pensaat...

Samassa avoimesta ovesta tulvahti vastustamattoman riemukas linnun liverrys. Iiris ravisti itsensä irti kirjan sivuilta: ei enää haaveilua, oli aika ryhtyä tositoimiin. Hän kaivoi kassistaan reisitaskuhousut ja kulahtaneen t-paidan, astui pihalle ja käänsi kasvonsa kohti aurinkoa.

4

Mikä vihreä tuoksu! Oman lisävivahteensa siihen toi upouusien puutarhahanskojen kuminhaju, kun Iiris tepasteli puutarhassa ja tunsi olevansa kuin Liisa ihmemaassa.

Hänen suuret suunnitelmansa puutarhan laittamisesta olivat tuntuneet paperilla hienoilta, mutta nyt hänen oli pakko myöntää, että oikeastaan häntä hirvitti. Hänellä ei todellisuudessa ollut aavistustakaan, mistä tekeminen pitäisi aloittaa. Hän tiesi teoriassa paljon ruusujen istuttamisesta, viljelykierrosta ja kumppanuuskasveista, muttei ollut vielä saanut yhtään multaa kynsiensä alle. Talikko multaan ja kädet saveen, mutta mihin kohtaan? Mitä puutarhassa tehdään kesäkuun alussa? Mikä oli välttämätöntä, mikä vähemmän tärkeää?

Sen jopa hänenlaisensa vasta-alkaja näki, että piha oli päässyt villiintymään. Kukaan ei ollut tehnyt siellä mitään koko keväänä. Voikukat täplittivät nurmikkoja, ja se jokin toinen keltainen kukka oli valloittanut kaikki pihan reuna-alueet ja ison viipaleen mökin takapihaa. Osa

viinimarjapensaiden oksista oli harmaan jäkälän peitossa. Kukkapenkeissä kasvoi ohdakkeen alkuja ja juolavehneä, eikä polun laattakiviä näkynyt juuri lainkaan ruohomätäiden alta.

Pihan laidalta Iiris löysi pitkulaisen alueen, joka ehkä oli joskus ollut mansikkamaa. Yrttipenkissä rehotti jokin violettikukkainen rönsyilevä kasvi, joka näytti kiivenneen joka paikkaan. Mökin edustalle joskus istutettu alppiruusu jaksoi vain vaivoin kurkottaa esiin vuohenputkimeren seasta.

Puutarhan nurkasta löytyi lehtikompostin jäänteitä. Sen reunalaudat olivat lahonneet ajat sitten, ja menneiden vuosien maatuneet puutarhajätteet muodostivat epämääräisen kasan. Iiriksen pöyhiessä multaa hänen kouransa edestä luikersi karkuun valtava liero. Hän tiesi sen olevan merkki siitä, että maa-aines oli tervettä ja elinvoimaista. Siirtolapuutarhatontteja oli täällä viljelty jo lähes 80 vuotta, ja niiden maaperästä oli onneksi pidetty huolta.

Iiris nyppäisi voikukan sieltä täältä, mutta totesi siten urakan valtavaksi. Piha pitäisi perata kunnolla, ajan kanssa ja järjestelmällisesti. Ja lisäksi edessä olisi myös yksi iso mutta: hän tuskin tunnistaisi puoliakaan pihan kasveista. Miten hän tietäisi, mitä pitää kitkeä ja mitä säästää?

Kukkapenkien perennoista osa oli vasta lähtemässä kasvuun, eikä Iiris tunnistanut niitä pelkistä heiveröisistä lehdistä. Siellä täällä oli jo väriä. Penkistä nousi terhakoita

valkoisia narsisseja, joiden keskellä tötterömäisen kruunun reunassa kiersi hento oranssi raita. Vieressä loisti muutama syvänpunainen tulppaani. Penkin päässä kukki herkkä kellokukka, jonka liilanvärisissä, alaspäin nuokkuvissa terälehdissä oli hentoa ruutukuviota. Keskellä kukkapenkkiä rehotti valtava kukkapuska, jonka suuret nuput näyttivät siltä, että ne avautuisivat hetkellä millä hyvänsä. Sen juurakko oli muhkurainen ja kohosi reilusti mullan yläpuolelle. Iris muisti hämärästi, että mummon pihassa kasvaneet pionit olivat näyttäneet juuri tuolta. Mutta lehdet olivat ihan erilaiset, kuin jättimäiset tillin varret. Iris ikuisti kukat puhelimensa kameralla ja päätti ottaa selvää, mitä kaikki nuo kaunottaret olivat.

Hänen keskittynyt vaelluksensa katkesi vierestä kuuluvaan rykäisyyn.

Kun Iris oikaisi selkensä ja nosti katseensa maan tasalta, hän hätkähti huomattessaan, että tuijotti suoraan silmiin vaaleatukkaista, huivipäistä naista pensasaidan toisella puolella.

Kasvoilta paistoi uteliaisuus, mutta suu pysyi viivana, kun nainen tokaisi:

– Päivää. Taidat olla uusi naapuri? Tervetuloa nyt sitten tänne työleirille.

Iris naurahti hämillään, sipaisi puutarhahanskat pois ja tarjosi kättään aidan yli. – Iris Ruusunen. Olen täällä nyt ensimmäistä päivää.

Naapuri tarttui käteen muttei vaivautunut riisumaan hanskojaan, ja esittäytyi:

SIIRTOLAPUUTARHALLA UUSI ELÄMÄNVAIHE VOI ALKAA.

Iiris Ruususella on moni asia kunnossa: työpaikka kirjastossa ja kotoa pois muuttaneet aikuiset lapset. Repussa kulkee myös paljon murskaksi jauhaantuneita unelmia ja loppuun kulutettu avioliitto. Kun Iiris hankkii epäilyksistä huolimatta siirtolapuutarhamökin, alkaa uusi elämänvaihe lemmikinsinisessä mökissä, villiintyneessä puutarhassa ja yhteisössä, joka tuo mukanaan monenlaisia yllätyksiä.

Vaahterametsän siirtolapuutarhalla Iiris tuntee aluksi ulkopuolisuutta, mutta pian alkaa tapahtua, kun oma palsta Mansikkatiellä ja monenkirjavat naapurit tulevat tutuiksi. Paljastuuko unelmien todellinen luonne, kun niitä lähtee toteuttamaan rohkeasti?

Daalioita ja sipulinvarsia on Vaahterametsän siirtolapuutarhaan sijoittuva lämminhenkinen feelgood-romaani, joka käsittelee arjen iloja ja hankauksia, keski-ään muutoksia, aikuisena ystävystymistä ja puutarhanhoitoa. Jokainen puutarhaelämästä haaveileva pääsee tarinan myötä osaksi siirtolapuutarhan elämänmenoa. Mansikkatie-sarjalle on luvassa myös jatkoa.

DOCENDO

9 789528 506829

ISBN 978-952-850-682-9

84.2 • www.docendo.fi